כדאמרינן מעיקרא. טעמיה דר׳ עקיבא משום שתי רשעיות הוא ודקאמרת חייבי כריתות נמי שתי רשעיות הן דלכתי עונש כרת עליו לא פסיקא מילתא לכרת הואיל והוא תלוי בתשובה: **ורבנן.** רבי ישמעאל ור״ע: **לחלק.** לפי שכלל כל העריות בכרת אחת היינו אומר אם עשאן כולם בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת כרת באחותו לחלק דהוי דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד על עצמו שמתחייב עליה לעצמה אם (ג) עשאם עם חברותיה ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא מה אחותו מיוחדת שהיא ערוה וחייבין עליה בפני עצמה אף כל שהיא ערוה חייבין עליה בפני עצמה: **מואל אשה.** דמלי למכתב ולנדה לא תקרב: **לחייבו על אחותו ועל אחות אביו כו׳.** אם בא על שלשתן בהעלם אחד: **הרי שמות מוחלקין.** שיש לזהרה בכל אחת והרי הן כשאר כל העריות: **ברשיעא בר רשיעא.** הבא על אמו והוליד שתי בנות ואחר ובא על אחת מהן והוליד בן ובא הבן על אחות אמו שהיא אחות אביו: **באטליז.** במקום שמוכרין הבשר במקולין: **מאחותו דסיפא.** ערות אחותו גלה (ויקרא כ)[ב]: **שאין עונשין מן הדין.** שהרי עונש על בת אמו שלא בת אביו ובת אביו שלא בת אמו (שם יח)[ג] ערות בת אשת אביך מולדת אביך אחותך היא ומה אזהרה לא חלק בין אחותו בת אביו שלא בת אמו [ד][ובת אמו שלא בת אביו] ולאחותו שהיא בת אביו ובת אמו אף בעונש עונש על אחותו בת אביו ואמו כאחותו דבת אביו שלא בת אמו ובת אמו שלא בת אביו: מאחותו

איבעית אימא גמר עונש מאזהרה ואיבעית אימא נפקא ליה מאחותו

מסורת השׁ״ס

גמ׳ א) כריתות ב: יבמות נה. **ב)** להו. יעב״ץ **ג)** כריתות טו. **ד)** רש״ל חייב א׳ על כולן **ה)** [נעיל ה: סנהדרין נד. וש״נ] **רש״י ו)** רש״ל [ועי׳ רש״ג] **תוס׳ ז)** רש״ל שמעינן מלישנא **ח)** רש״ל מ״ז **ט)** שיך לעיל סוף ע״ב **י)** רש״ל מ״ז **יא)** זה שיך לע״ב **יב)** רש״ל **יג)** רש״ל דרישא

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ דתנן אמר ר׳ עקיבא. נ״ב משנה פ״ג דכריתות: **(ב) שם** ואידך נמי הא׳ ולמי: **(ג) רש״י** ד״ה לחלק וכו׳ אם עשאה עם: **(ד)** ד״ה לאפוקי הני פסח ומילה דקום: **(ה)** ד״ה הכוא וכו׳ וא״ת ל״ל מקרא דבקדושים תיפוק ליה דגבי אזהרה: **(ו)** ד״ה ואידך פי׳ ר׳ יצחק וכו׳ וה״פ גמר עונש: **(ז) בא״ד** דהיינו היכא דשוין לענין אזהרה ומהאי טעמא דהכא דגמיר עונש מאזהרה דהיינו דוקא משום דליכא להעניש מן הדין וכו׳ ממזר דעמוני: **(ח)** ד״ה הכי גרס וכו׳ שאין עונשין מן הדין ואחותו דריש׳: **(ט) בא״ד** אמי מדרבי אלעזר:

הגהות

תוס׳ ד״ה ואידך. **ומהאי טעמא דגמר עונש מאזהרה והיינו דוקא היכא דאיכא כו׳.** כל״ל:

(רש״ש)

תורה אור

גמ׳ א) וְאֶל אִשָּׁה בִּנִדַּת טֻמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ:

(ויקרא יח, יט)

ב) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחֹתוֹ בַּת אָבִיו אוֹ בַת אִמּוֹ וְרָאָה אֶת עֶרְוָתָהּ וְהִיא תִרְאֶה אֶת עֶרְוָתוֹ חֶסֶד הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמָּם עֶרְוַת אֲחֹתוֹ גִּלָּה עֲוֹנוֹ יִשָּׂא:

(ויקרא כ, יז)

רש״י ג) עֶרְוַת בַּת אֶשֶׁת אָבִיךָ מוֹלֶדֶת אָבִיךָ אֲחוֹתְךָ הִוא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ:

(ויקרא יח, יא)

תוס׳ ד) כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכֹּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה וְנִכְרְתוּ הַנְּפָשׁוֹת הָעֹשֹׂת מִקֶּרֶב עַמָּם:

(ויקרא יח, כט)

כדאמרינן מעיקרא שאם עשו תשובה ב״ד של מעלה מוחלין להן מאי אמרת הא לא עבוד תשובה לא פסיקא מילתא לכרת רבי יצחק אומר חייבי כריתות בכלל היו ולמה יצאת כרת באחותו לדונו בכרת ולא במלקות ורבנן כרת באחותו למה לי לחלק וכדרבי יוחנן [ו]דאמר רבי יוחנן שאם עשאן כולם בהעלם [א]אחד חייב על כל אחת ואחת ורבי יצחק לחלק מנא ליה נפקא ליה [א]מואל אשה בנדת טומאתה לחייב על כל אשה ואשה ורבנן נמי תיפוק [ב]ליה מהא אין הכי נמי ואלא כרת דאחותו למה לי לחייבו על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו פשיטא הרי גופין מוחלקין הרי שמות מוחלקין אלא [ב]לחייבו על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו והיכי משכחת לה [ג]ברשיעא בר רשיעא ור׳ יצחק הא מנא ליה נפקא ליה מק״ו (ח) דתניא [ג]אמר ר״ע שאלתי את רבן גמליאל ורבי יהושע באיטליז של עימאום שהלכו ליקח בהמה למשתה בנו של ר״ג הבא על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו מהו [ד][אינו] חייב על כולן אלא אחת או חייב על כל אחת ואחת אמרו לו זו לא שמענו אבל שמענו [ד]הבא על חמש נשים נדות בהעלם אחד שחייב על כל אחת ואחת ונראין דברים מק״ו ומה נדה שהיא שם אחד חייב על כל אחת ואחת כאן ששלשה שמות לא כל שכן ואידך ק״ו פריכא הוא מה לנדה שכן גופין מוחלקין (ג) ולאידך נמי האי ודאי ק״ו פריכא הוא אלא נפקא ליה [ב]מאחותו דסיפא ואידך אחותו דסיפא למה לי לחייבו על אחותו בת אביו ובת אמו לומר [ה]שאין עונשין מן הדין ואידך [ו](ומאוסים) לא ידענא אלא מיתורא דקרא אחותך היא:

ואידך. (ו) רבי יצחק גמר עונש מאזהרה תימה דבכריתות פ״ק (דף ג.) א״ר יצחק עונשין מן הדין דקאמר לר׳ יצחק כדאית ליה ולרבנן כדאית להו לומר דאין עונשין מן הדין וכן לקמן בפרקין (דף יח:) דקאמר אפי׳ למאן דאמר עונשין מן הדין כו׳ ופי׳ דהיינו ר׳ יצחק ותימה דבכל שיעורי דהכא משמע דשפיר אית ליה לר׳ יצחק דאין עונשין מן הדין וגרסה דלהאי שיעורא דקאמר גמר עונש מאזהרה סבר ר׳ יצחק עונשין מן הדין דהכי פירושא גמר עונש מאזהרה משום דאיכא קל ומומר להעניש וכיון דהשווה באזהרה הוא הדין נמי בעונש כיון דאיכא קל ומומר להעניש ומעתה אמר רבי יצחק בכל דוכתי נמי עונשין מן הדין דהיינו היכא (ז) שאין צריך לענין אזהרה ומהאי טעמא היכא דגמיר עונש מאזהרה היינו דוקא דליכא להעניש מן הדין דאם לא כן בחייבי לאוין נמי כגון גבי ממזר עמוני גילף בהם עונש כרת מהאי טעמא דגמר עונש מאזהרה דכי היכי דהשווה לענין אזהרה הוא הדין לענין עונש אלא כדפי׳ דדוקא משום דליכא להעניש מן הדין קאמר גמר (גמר) עונש מאזהרה כך גרסה למשי״ת וצריך עיון: [ט]**הכי** גרים רש״י ואידך סבר לה כר״א דאמר שני לאוין וכרת אחד חלוקים לקרבן והלכך במפטם וסך דחלוקין בלאוין ידעינן שחלוקין לחטאות וא״ת כיון דלאוין מוחלקין א״כ ל״ל אחותו דסיפא לחלק תיפוק ליה דלאוין מוחלקין ופי׳ בקונטרס דכיון דאתא להכי בעריות נמי לא בעי חילוק ולא אצטריך ליה למדרש אל תגיע לגלות אחותו [יא]דסיפא לאחותו שהיא בת אביו ובת אמו לומר שאין עונשין (ח) ואחותו דריש לא אצטריך ליה ולדרש אחריתא אתיא לי נמי מורחיה דקרא הוא עוד יש מפרשים דשפיר אצטריך דרש לאחותו שהיא אחות אביו ואחות אמו דנהי דאיכא לאוין מוחלקין מ״מ הואיל והם גוף אחד אימא לא ליחייב אלא אחת אלא דמי למפטם וסך שהם עבודות מוחלקות ושפיר אתי (ט) מרבי אלעזר אבל בפרק קמא דכריתות (דף ג.) משמע כפירוש הקונטרס דפריך אהא מילתא וכי מאחר דלאוין מוחלקין בו כרת באחותו למה לי פי׳ דדרשינן מינה חילוק בעריות ואליבא דר״א תיפוק ליה חילוק משום דלאוין מוחלקין כמו מפטם וסך ומאי פריך והא לא דמי כדפירשתי לכן גרסה כפירוש הקונטרס:

ההוא

[ז]קשה ליישא דקוש עשה דמשמע דליכא בהן שוש לאו הקשה הר״ר שלמה מדרויי״ש [ח](דמ״מ קשה) נהי דקרבן לא בעי אזהרה מ״מ הגך דליכא אלא חד כרת כמו מפטם וסך דלא ידעינן דחלוקין לחטאות אלא משום שהם לאוין מוחלקין לרבי אלעזר דאמר רבי אושעיא ואצטריכו לחלק א״כ לא ליליקי עלייהו כי היכי דבעינן למימר אי קרבן בעי אזהרה דלא לקי אלאו דכריתות וי״ל דמ״מ נהי דאצטריכו לחלק בשביל זה לא נמנע מללמוד ממנו מלקות כיון דידעינן בהו חיוב קרבן בלא לאו נהי דחילוק לא ידענא אלא מלאוין מ״מ יליקו:

[ט]**לאפוקי הני.** פסח ומילה (ד) דבקום עשה ניהו קשה ל״ל היקשא לאפוקי פסח ומילה תיפוק ליה מדאמרינן בת״כ ועשה אחת יצא מסית ומדיח ומקלל אביו ואמו ועדיים זוממין שאין בהן מעשה דאין בהן קרבן וה״ה פסח ומילה דאי מימנע ולא עביד ליכא מעשה ושמא י״ל דאצטריך דרשא דהכא משוש דבת״כ איכא דרשא אחריתי דמפרש מסית ומדיח דלאו בני קרבן ניהו משוש דבעינן דומיא דעבודת כוכבים דיש בו כרת ופסח ומילה הוו בכרת והוה אמינא דהויין בקרבן מיהו ממילה קשה למה לי קרא דהא לא הוי בכרת דומיא דעבודת כוכבים דהא לעולם לא יתברר שיהא בכרת עד שימות דלעולם יכול למול עלמו וליפטר מכרת וי״ל דלעולם כל זמן שלא מל עונש כרת עליו: **ההוא מיבעי ליה לחייבו על אחותו שהיא בת אביו ובת אמו.** וא״ת ל״ל (ה) בקדושים תיפוק ליה גבי אזהרה כתיב אמותך היא יתירא לאחותו בת אביו ובת אמו וכתיב (ויקרא יח)[ד] וגלית הנפשות העושות וי״ל דוגלית לא קאי אלא אעריות המפורשות בהדיא והיכי דבקרא כתיב ערות בת אשת אביך מולדת אביך אמותך היא מ״מ מייתי טפי מאחותו שהיא מאשת אביו ובת אביו אבל בת אביו ובת אמו [י](ומאוסים) לא ידעינן אלא מיתורא דקרא אמותך היא:

ואידך. (ו) רבי יצחק גמר עונש מאזהרה תימה דבכריתות פ״ק (דף ג.) א״ר יצחק עונשין מן הדין דקאמר לר׳ יצחק כדאית ליה ולרבנן כדאית להו לומר דאין עונשין מן הדין וכן לקמן בפרקין (דף יח:) דקאמר אפי׳ למאן דאמר עונשין מן הדין כו׳ ופי׳ דהיינו ר׳ יצחק ותימה דבכל שיעורי דהכא משמע דשפיר אית ליה לר׳ יצחק דאין עונשין מן הדין וגרסה דלהאי שיעורא דקאמר גמר עונש מאזהרה סבר ר׳ יצחק עונשין מן הדין דהכי פירושא גמר עונש מאזהרה משום דאיכא קל ומומר להעניש וכיון דהשווה באזהרה הוא הדין נמי בעונש כיון דאיכא קל ומומר להעניש ומעתה אמר רבי יצחק בכל דוכתי נמי עונשין מן הדין דהיינו היכא (ז) שאין צריך לענין אזהרה ומהאי טעמא היכא דגמיר עונש מאזהרה היינו דוקא דליכא להעניש מן הדין דאם לא כן בחייבי לאוין נמי כגון גבי ממזר עמוני גילף בהם עונש כרת מהאי טעמא דגמר עונש מאזהרה דכי היכי דהשווה לענין אזהרה הוא הדין לענין עונש אלא כדפי׳ דדוקא משום דליכא להעניש מן הדין קאמר גמר (גמר) עונש מאזהרה כך גרסה למשי״ת וצריך עיון: [ט]**הכי** גרים רש״י ואידך סבר לה כר״א דאמר שני לאוין וכרת אחד חלוקים לקרבן והלכך במפטם וסך דחלוקין בלאוין ידעינן שחלוקין לחטאות וא״ת כיון דלאוין מוחלקין א״כ ל״ל אחותו דסיפא לחלק תיפוק ליה דלאוין מוחלקין ופי׳ בקונטרס דכיון דאתא להכי בעריות נמי לא בעי חילוק ולא אצטריך ליה למדרש אל תגיע לגלות אחותו [יא]דסיפא לאחותו שהיא בת אביו ובת אמו לומר שאין עונשין (ח) ואחותו דריש לא אצטריך ליה ולדרש אחריתא אתיא לי נמי מורחיה דקרא הוא עוד יש מפרשים דשפיר אצטריך דרש לאחותו שהיא אחות אביו ואחות אמו דנהי דאיכא לאוין מוחלקין מ״מ הואיל והם גוף אחד אימא לא ליחייב אלא אחת אלא דמי למפטם וסך שהם עבודות מוחלקות ושפיר אתי (ט) מרבי אלעזר אבל בפרק קמא דכריתות (דף ג.) משמע כפירוש הקונטרס דפריך אהא מילתא וכי מאחר דלאוין מוחלקין בו כרת באחותו למה לי פי׳ דדרשינן מינה חילוק בעריות ואליבא דר״א תיפוק ליה חילוק משום דלאוין מוחלקין כמו מפטם וסך ומאי פריך והא לא דמי כדפירשתי לכן גרסה כפירוש הקונטרס:

ההוא

מסכת פרה

פרק ה׳ המשך משנה ז׳

נִקְבָּה מִלְּמַטָּן וּפְקָקָהּ בְּסַמַּרְטוּט, הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכָהּ פְּסוּלִין, מִפְּנֵי שֶׁאֵינָן עֲגֻלִּים כֶּלִי. מִן הַצַּד וּפְקָקָהּ בְּסַמַּרְטוּט, הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכָהּ כְּשֵׁרִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵם עֲגֻלִּים כֶּלִי.

עין משפט נר מצוה

יג א מיי׳ פ״ד מהלכות שגגות הלכה ח סמג עשין ריג: **יד ב ג** מיי׳ שם הל״ה: **טו** ד מיי׳ שם פ״ה הל׳ ג סמג שם:

פניני רש״י

בהעלם אחד. ...שלא יודע לו בין כל אחת ואחת... (שבת ו: ד״ה אינו חייב) **עימאום.** שם הגיר: (כריתות טו.)

רבינו חננאל

הוא דלא כתיבא בהו אזהרה דהא לא אתיא אזהרה אלא לחייב השוגג בקרבן. ודחי׳ לאו משום האי טעמא לא מייתי קרבן בפסח ומילה אלא משום דאיתקש כל התורה כולה לעבודת כוכבים מה עבודת כוכבים שב ולא תעשה ועשה בשגגה (מי׳ חייב) [מיחייב] קרבן למעוטי פסח ומילה דקום עשה ניהו רבינא אמר (רבי) [טעמא דרבי] עקיבא לעולם שאם עשו תשובה ב״ד של מעלה מוחלין להן מאי קושיא הא לא עשו תשובה לא פסיקא מילתא דכרת דכל אימת דעשה תשובה מוחלין לו אבל מיתות ב״ד אינו כן:

ר׳ יצחק אמר חייבי כריתות בכלל היו. פי׳ אלו שפירשה בהן התורה כרת כגון אחותו וכיוצא בה הן בכלל כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות העושות מקרב עמם[ט] ולמה יצא כרת ונכתבה באחותו לדונו בכרת ולא במלקות. ורבנן כרת באחותו למה להו לחייבו על אחותו שהיא (היא) אחות אביו והיא אחות אמו. משכחת לה ברשיעא בן רשיעא אמר ר׳ אדא בר אהבה כגון שבא אביו על אמו והוליד שתי בנות וחזר ובא על אחת מהן והוליד בן ובא אותו הבן על אחות אמו שהיא אחותו מאביו והיא אחות אביו מן האם וזהו רשיעא בן רשיעא ומפורש בכריתות פ״ג (דף טו ע״ב) אבל לחלק שאם שגג מביא קרבן על כל אחת מהן נפקא להו מואל אשה בנדת טומאתה לחלק על כל אשה ואשה:

ט) כפירוש רש״י.